

Ny Bokin'i Daniela — Faha-iraika amby efapolo amby zato

Fampaharihana ny Hevi-dehibe ara-paminaniana amin'ny Fiverenan'ny Fiketrahana Papaly sy ny Filoha Fahavalo

Jeff Pippenger

2024-03-17

Amin'izao fotoana izao isika dia mandinika akaiky indrindra ireo toetra ara-paminaniana amin'ilay tantara izay iveren'ny fahefam-papaly eo amin'ny seza fiandrianan'ny tany amin'ny maha-loha fahavalo azy, dia ilay avy amin'ireo loha fito. Izany no ataontsika mba hamantarana amim-pitandremana ireo toetra ara-paminaniana amin'ilay tantara izay hanatanterahan'ny filoha fahavalo, dia ilay avy amin'ireo filoha fito, ny famoronana ny sarin'ilay bibidia papaly. Efa natomboka tamin'ny Tendrombohitra Karmela sy ny tsingerintaonan'i Heroda ny fandinihantsika ireo fahamarinana ireo. Samy maneho ny lalàna Alahady ho avy tsy ho ela any Etazonia ireo fanoharana masina roa ireo, izay aseho koa ao amin'ny andininy fahiraika amby efapolo ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo ao amin'ny bokin'i Daniela.

Hiditra koa ao amin'ny tany be voninahitra izy, ary firenena maro no ho resy; nefa ireto kosa no ho afa-miala amin'ny tanany, dia Edoma sy Moaba ary ny lohany amin'ny taranak'i Amona. Daniela 11:41.

Miditra ao amin'ny tany be voninahitra ao amin'io andininy io ny mpanjaka sandoka avy any avaratra. Ny tany be voninahitra teo amin'ny tantaran'ny Isiraely fahiny dia ny tanin'i Joda, ary naseho ho tany tondra-dronono sy tantely izany, ary noho izany antony izany, ankoatra ny hafa, dia be voninahitra izy. Be voninahitra izy satria Kristy nifidy an'i Jerosalema renivohiny ho toerana misy ny tempoliny, sy ny tanàna izay nofidiny hametrahany ny anarany.

Hatramin'ny andro namoahako ny oloko hiala avy tany amin'ny tany Egipta dia tsy nifidy tanàna iray akory teo amin'ny firenen'Isiraely rehetra Aho hanorenana trano, mba ho eo ny anarako; ary tsy nifidy lehilahy iray akory Aho ho mpanapaka ny oloko Isiraely; fa Jerosalema no nofidiko, mba ho eo ny anarako; ary Davida no nofidiko ho eo ambonin'ny oloko Isiraely. 2 Tantara 6:5, 6.

Ny tany ara-bakitenin'i Joda no tany be voninahitra ho an'ny Isiraely fahiny ara-bakiteny, ary i Etazonia no tany ara-panahin'i Joda, ilay tany be voninahitra ho an'ny Isiraely maoderina ara-panahy.

“Rehefa ny tany izay nomen'ny Tompo ho fialofana ho an'ny olony, mba hahafahan'izy ireo mivavaka Aminy araka ny baikon'ny fieritreretany avy, dia ilay tany izay nandritra ny taona maro no novelarin'ny ampingan'ny Tsitoha, ilay tany izay notahian'Andriamanitra tamin'ny nanaovany azy ho fitoeran'ny fivavahana madio an'i Kristy,—rehefa io tany io no handà, amin'ny alalan'ny mpanao lalàny, ny foto-kevitra ny Protestanta, ary hanohana ny fivadiham-pinoana romana amin'ny fitsabahana amin'ny lalàn'Andriamanitra,—amin'izany

no hisehoan'ny asa farany ataon'ilay lehilahin'ny ota.” Signs of the Times, 12 Jona 1893.

Rehefa resin'ny mpanjakan'ny avaratra sandoka ny mpanjakan'ny atsimo (ilay Firaisana Sovietika teo aloha), ao amin'ny andininy faha-efapolo, tamin'ny 1989, dia avy eo izy mandresy ny tany be voninahitra (Etazonia). Ao amin'ny andininy faha-iraika amby efapolo, ny teny hoe “firenena” dia teny nampidirina, ary tsy tena marina tanteraka, satria amin'ny lalàn'ny Alahady, ireo “maro” izay horavana dia sokajin'olona izay nahalala ny fanavahana misy eo amin'ny Sabata andro fahafito sy ny andron'ny masoandro talohan'ny nahatongavan'ny lalàn'ny Alahady.

Ny fanovana ny Sabata no famantarana na mariky ny fahefan'ny fiangonana romana. Ireo izay, amin'ny fahatakarana ny fitakian'ny didy fahefatra, misafidy hitandrina ny Sabata sandoka ho solon'ilay Sabata marina, dia manome voninahitra amin'izany hery izany, izay avy aminy irery ihany no nandidiana izany. Ny mariky ny bibidia dia ny Sabatan'ny papa, izay neken'izao tontolo izao ho solon'ny andro izay notendren'Andriamanitra.

“Kanefa mbola tsy tonga ny fotoana handraisana ny mariky ny bibidia, araka izay voatondro ao amin'ny faminaniana. Mbola tsy tonga ny fotoam-pitsapana. Misy Kristiana marina ao amin'ny fiangonana rehetra, tsy ankoatra ny fiombonana Romanina Katolika. Tsy misy voaheloka mandra-pahazoany ny fahazavana sy hahitany ny adidy takin'ny didy fahefatra. Fa rehefa hivoaka ny didy manery ny Sabata sandoka, ary rehefa ny antso mafy ataon'ny anjely fahatelo no hampitandrina ny olona ny amin'ny fiankohofana amin'ny bibidia sy ny sariny, dia hosarihina mazava ny tsipika mampisaraka ny sandoka sy ny marina. Amin'izay dia izay mbola manohy ny fandikan-dalàna no handray ny mariky ny bibidia eo amin'ny handriny na eo amin'ny tanany.”

“Amin'ny dingana haingana no anatonantsika izao fotoana izao. Rehefa hampiray ny heriny amin'ny fahefana sivily ny fiangonana protestanta mba hanohanana fivavahana sandoka, izay noho ny fanoheran'ny razany izany no niaretany fanenjehana faran'izay mafy indrindra, amin'izay dia hampiharina ny Sabatan'ny papa amin'ny alalan'ny fahefana mitambatry ny fiangonana sy ny fanjakana. Hisy fihemorana ara-pivavahana eo amin'ny firenena, izay hifarana amin'ny faharavan'ny firenena ihany.” Bible Training School, February 2, 1913.

Ny sokajin'ny “maro” izay ho ringana amin'ilay lalàn'ny Alahady ho avy tsy ho ela dia ireo izay hotakiana amin'ny fahazavan'ny Sabata, dia ilay fahazavana omena ho an'izany fotoana izany, izay teboka fihodinana sady krizy eo amin'ny tantaran'ny fiangonana sy ny firenena. Izany sokajy izany dia ny fiangonan'ny Advantisma Laodikiana izay efa tonga amin'ny fiakaran'ny fivahinianany tany an-efitry ny fikomiana. Any no aloan'ny Tompo avy amin'ny vavany mandrakizay izy ireo. Ny Advantisma Laodikiana dia ireo izay nantsoina ho amin'ny fahazavan'ny anjely fahatelo, na tamin'ny Kadesa voalohany teo amin'ny tantaran'ny 1844 ka hatramin'ny 1863, na tamin'ny Kadesa faharoa teo amin'ny tantaran'ny 2001 ka hatramin'ny lalàn'ny Alahady.

Ary hoy Izy taminy hoe: Ry sakaiza, ahoana no nidiranao teto, nefa tsy nitafy fitafiana fampakaram-bady? Dia tsy nahateny izy. Ary hoy ny mpanjaka tamin'ny mpanompo: Fatoro ny tànany sy ny tongony, dia ento izy ka ario any amin'ny maizina any ivelany; any no hisy fitomaniana sy fikitroha-nify. Fa maro no antsoina, nefa vitsy no fidina. Matio 22:12–14.

Ny feon'ilay anjely fahatelo, na tamin'ny 1844, na tamin'ny 2001, dia antso ho amin'ny fampakaram-bady. Ireo “maro” izay resy amin'ny lalàna alahady dia ireo “maro” izay nandà ny fitafiam-panambadian'ny fahamarinan'i Kristy, ka tonga kosa ho isan'ny antokon'ny fanambadian'ireo mpanjaka folo amin'ilay vehivavy janga any Roma. Ho amin'izany fanambadiana izany, dia azon'ny olona tehirizina ny fitafiany ihany, satria izay ilainy hanesorana ny fahafaham-barany dia ny iantsoana azy amin'ny anaran'ilay vehivavy janga izay manjaka amin'ireo mpanjaka folo.

Ary amin'izany andro izany dia vehivavy fito no hihazona lehilahy iray ka hanao hoe: Hihinana ny mofonay izahay, ary hitafy ny fitafianay; kanefa aoka ihany hantsoina amin'ny anaranao izahay, mba hanesorana ny fahafaham-barakanay. Isaia 4:1

Tsy nahomby izy ireo tamin'ilay fitsapana voalohany momba ny sakafo, fa nifidy hihinana ny mofo azy izy ireo, fa tsy ny mofon'ny lanitra. Tsy nahomby izy ireo tamin'ilay fitsapana faharoa izay tokony hanomezany voninahitra an'Andriamanitra amin'ny fanehoana ny toetrany, nefa nifidy kosa izy hitafy ny fitafiany ihany. Tsy nahomby izy ireo tamin'ilay fitsapana fahatelo, fa nasehony ny anarana (toetra) an'ilay bibidia, satria nifidy handà ny anarana (toetra) an'i Kristy izy ireo. Ny tanjona nanorenan'i Nimroda tanàna (fanjakana), sy tilikambo (fiangonana), tao amin'ny filazana voalohany an'i Babylona, dia mba hahazoany laza ho an'ny tenany.

Dia hoy izy nanao hoe: Avia, aoka isika hanorina tanàna sy tilikambo ho antsika, ka ny tampony hahatratra ny lanitra; ary aoka isika hanao anarana ho antsika, fandrao hiely eny ambonin'ny tany rehetra isika. Genesisy 11:4.

Ny anarana dia tandindon'ny toetra, ary ny toetra ara-paminaniana an'ilay bibidia fahavalo, izay avy amin'ny fito, dia ny toetra roa sosona amin'ny fitambaran'ny Fiangonana (tilikambo) sy ny Fanjakana (tanàna). Amin'ny fotoan-tsarotra amin'ny andro farany dia hisaraka ho sokajy roa ny olona.

Tsy misy afa-tsy antoko roa ihany. Ny sokajy tsirairay dia voamarika mazava tsara, na amin'ny toambo-kasen'Andriamanitra velona, na amin'ny mariky ny bibidia na ny sariny. Ny zanakalahy sy zanakavavin'i Adama tsirairay dia mifidy na Kristy na Barabasy ho mpitarika azy. Ary izay rehetra mametraka ny tenany eo amin'ny lafin'ny mpivadika dia mijoro eo ambanin'ny faneva maintin'i Satana, ary ampangaina ho nandà sy nanararaotra an'i Kristy tamin-kafetsena. Izy ireo dia ampangaina ho namantsika tamin'ny niniana natao ny Tompon'ny fiainana sy ny voninahitra. Review and Herald, January 30, 1900.

Ny antokon'olona iray dia haneho ny sarin'ny bibidia, ary ny antoko iray kosa dia haneho ny sarin'i Kristy. Ny iray dia hitafy ny fitafian'ny fanambadian'i Kristy, ary ny antoko iray kosa dia hitafy ny “fitafiany ihany.” Ny antokon'olona iray dia hihinana ny sakafo avy any an-danitra, ary ny iray kosa dia hihinana ny “mofo azy ihany.” Ny antoko izay mihinana ny mofony ihany ka mitana ny fitafiany ihany dia maneho ny “maro” izay nantsoin'ny feon'ny anjely fahatelo, ary izy ireo no ilay “maro” izay ho lavon'ilay lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela. Ny fiezahany hanavotra ny toe-piainany very, rehefa aseho eo amin'ny krizin'ny lalàn'ny Alahady ny toetrany, dia ilay fanantenana sandoka fa raha afaka manaiky ny anaran'ilay vehivavy janga avy any Roma

izy, dia ny fanaovany izany no hanaisotra ny “fahafaham-baràkany.”

Tamin’izany andro izany, ireo vitsy izay voafidy dia asandratra ho faneva an’ireo iray alina amby efatra alina sy efatra arivo; ary avy eo dia misy antokon’olona iray hafa ao amin’ny andininy faha-41 izay “tafaporitsaka” avy amin’ny tanan’ily mpanjakan’ny avaratra sandoka. Ny teny hebreo nadika hoe “tafaporitsaka” ao amin’ny andininy faha-41 dia midika hoe tafatsoaka noho ny fisolafahana, ary ny famaritana azy dia mampita ny hevitra toy ny hoe mitana savony ao anaty rano ny olona iray ka, noho ny fisolafahan’ily savony, dia mitsoriaka miala amin’ny tanany izany. Ny singa fototra indrindra ao amin’ny famaritana io teny io, rehefa ampiasaina ao amin’ny teny hebreo, dia izao: izay zavatra rehetra tafaporitsaka dia zavatra izay, talohan’ny nitsoahany, dia efa teo ambany fifehezan’izay nandosirany.

Ao amin’ny andininy faha-efatra amby efapolo, tanteraka ny firaisana telo sosona an’ily dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka.

“Ny Protestanta ao Etazonia no ho lohalaharana amin’ny faninjirana ny tanany hiampita ny hantsana mba hihazona ny tanan’ny Spiritisma; hanatsotra ny tanany hiampita ny lavaka mangitsokitsoka izy mba hifampitantana amin’ny fahefana romana; ary eo ambanin’ny herin’ity firaisana telo sosona ity, ity firenena ity dia hanaraka ny dian’i Roma amin’ny fanitsakitsahana ny zon’ny fieritreretana.” The Great Controversy, 588.

Rehefa mifampitambatra amin’ny Firenena Mikambana sy ny fahefan’ny papa i Etazonia ao amin’ny lalàn’ny Alahady, dia misy antokon’olona izay efa teo an-tanan’ny fahefan’ny papa teo aloha, ka avy eo “tafavoaka” amin’ny tanan’ily mpanjakan’ny avaratra sandoka. Ireo olona ireo dia efa voatana teo ambanin’ny fihazonan’ny fahefan’ny papa. Ireo olona ireo dia aseho ao amin’ny lanonana tsingerintaonan’i Heroda amin’ny alalan’i Jaona Mpanao Batisa, izay tamin’izany dia tao amin’ny fatoran’ny tranomaizina romana, niandry fahafatesana na famonjena. Ilay antokon’olona izay tafavoaka avy amin’ny fahababoan’ny fahefan’ny papa amin’ny lalàn’ny Alahady dia asehon’ny foko telo, ary amin’izany dia tandindon’ny firafitra telo sosona an’i Babylona maoderina.

Amin’izany fotoana izany indrindra, ny feo faharoa ao amin’ny Apokalypsy toko fahavalo ambin’ny folo dia miantso ireo olona ireo handositra hiala ao Babylona, mba tsy handray anjara amin’ny fitsaràna azy izay efa hanomboka amin’izay. Io feo faharoa io dia ny feon’i Kristy, nefa izy dia maneho ny feon’ily iray hetsy sy efatra arivo izay amin’izany fotoana izany no manambara amin’ny feo mahery ny hafatry ny anjely fahatelo. Rehefa afa-mandositra ny tàmàna izy ireo (mariky ny fanekena), dia afa-mandositra ny tàmàn’ily mpanjakan’ny avaratra sandoka, ary avy eo dia mahita ny tàmàn’ily mpanjakan’ny avaratra marina.

Teny an-tendrombohitra Karmela dia novonoina ny mpaminanin’i Bala, ary amin’ny maha-andriamanitra sandoka lahy azy dia misolo tena ny Fanjakana izy ireo, ary ny mpaminanin’i Astarta kosa misolo tena ny Fiangonana. Novonoin’i Elia ny mpaminanin’i Bala, ka izany no nanamarihana ny faran’ny fanjakana fahenina, na dia mbola nisy solontenan’ny fivavahan’ny Protestanta nihemotra aza, araka ny asehon’i Salome. Salome, dia ny Protestanta nihemotra; ary amin’ny maha-Salome azy dia mamitaka an’i Heroda izy, ary manaiky hiditra ao anatin’ny

firaيسان'ny Fiangonana sy ny Fanjakana miaraka amin'ilay loha fahavalo, izay avy tamin'ireo loha fito, ireo mpanjaka folo. Salome no ilay irin'i Heroda mpijangajanga amin'ny fony.

Fa Izaho kosa milaza aminareo: izay rehetra mijery vehivavy mba hitsiriritra azy dia efa nijangajanga taminy tao am-pony sahady. Matio 5:28.

Ny filan'i Heroda feno firaisana ara-nofo voararan'ny havana tao am-pony no nampiray ny nofony tao am-pony, ka noho izany dia tonga iray tamin'i Salome izy.

Koa izany no handaozan'ny lehilahy ny rainy sy ny reniny ka hikambanany amin'ny vadiny; ary ho nofo iray ihany izy roroa. Genesisy 2:24.

Tamin'ny lanonana fitsingerenan'ny andro nahaterahan'i Heroda, dia tonga iray i Heroda sy Salome, ary i Heroda, izay nanehoana an'i Ahaba ara-tandindona, no lohan'ireo mpanjaka folo amin'ny fanjakana avaratra. Amin'ny lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela, dia mifarana ny fanjakana fahenina an'ilay bibidia avy amin'ny tany rehefa vonoin'i Elia ilay tandroka izay efa tonga tandroka iray ka maneho ny fitambaran'ny tandroky ny Fiangonana sy ny Fanjakana (ny sarin'ny bibidia). Avy eo Salome mamitaka an'i Heroda, tonga iray aminy, ary mandresy lahatra azy hanome ny antsasaky ny fanjakany (ny Fanjakana maneran-tany) ho an-dreniny (ny Fiangonana maneran-tany). Amin'izay i Salome dia efa naka fahefana tamin'i Ahaba sy ny fokony folo, satria mifanaraka samy izy ireo mpanjaka folo rehetra.

Ary ireo tandroka folo izay hitanao dia mpanjaka folo, izay mbola tsy nandray fanjakana; fa mandray fahefana ho mpanjaka mandritra ny ora iray miaraka amin'ilay bibidia. Ireo dia miray saina, ary hanolotra ny heriny sy ny tanjany ho an'ilay bibidia. Apokalypsy 17:12, 13.

Ilay bibidia izay anolorany ny heriny sy ny fahefany dia ilay bibidia itaingenan'ilay mpijangajanga. Ny bibidia dia maneho ny toetran'ilay sary, dia ny fitambaran'ny Fiangonana sy ny Fanjakana, ka ny vehivavy (Fiangonana) no mifehy ny fifandraisana, satria fanambadiana latina izany, izay ny anaram-bositra dia ny anaran'ny vady vavy, ary izay anjakan'ny vehivavy ny lehilahy, amin'ny fikomiana amin'ny tena fifandraisan'ny fanambadiana.

Ary hoy Ilay vehivavy dia nanao hoe Izy: Hataoko be indrindra ny fahorianao sy ny fitondranao vohoka; amin'ny fahoriana no hiterahanao zanaka; ary ny fanirianao ho amin'ny vadinao, ary izy no hanapaka anao. Genesisy 3:16.

Ireo mpanjaka folo ireo dia miray saina sy miray fo.

“Apokalypsy 17:13–14 voatonona. ‘Ireo dia iray saina.’ Hisy fatoram-piraisana maneran-tany, firindrana lehibe iray, fiombonan-kery ataon'ny herin'i Satana. ‘Ary hanolotra ny heriny sy ny fahefany ho an'ilay bibidia.’ Toy izany no isehoan'ilay fahefana jadona sy mpampahory manohitra ny fahafahana ara-pivavahana, dia ny fahafahana mivavaka amin'Andriamanitra araka ny baikon'ny fieritreretana, tahaka ilay nasehon'ny fahefan'ny papa, fony izy tamin'ny andro lasa nanenjika ireo izay sahy nandà tsy hifanaraka tamin'ireo fombafomba sy lanonana ara-pivavahan'ny Romanisma.

“Amin’ny ady izay hatao amin’ny andro farany dia hitambatra, hanoherana ny vahoakan’Andriamanitra, ny hery ratsy rehetra izay nihemotra niala tamin’ny fankatoavana ny lalàn’i Jehovah. Amin’io ady io dia ny Sabatan’ny didy fahefatra no ho foto-kevitra lehibe hiadian-kevitra; satria ao amin’ny didin’ny Sabata no ampahafantaran’ily Mpanome Lalàna Lehibe ny Tenany ho Mpamorona ny lanitra sy ny tany.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, 983.

Ny mpanjaka folo, izay i Ahaba, na i Heroda, no mpitarika azy, dia voafitak’i Salome, zanakavavin’i Herodiasy. Ny Firenena Mikambana, izay amin’ny lalàn’ny Alahady no voafitak’i Salome, dia ny fivavahana sandoka avy amin’ny Protestanta nihemotra, ary izay teo aloha no fanjakana fahenina ao amin’ny faminanian’ny Baiboly, no mandray ny fifehezana ny fanjakan’ny mpanjaka folo, izay samy manaiky hanome ny antsasaky ny fanjakany ho an’ny fivavahana Katolika. Izaio fanapahan-kevitra iraisan’izy rehetra izao no raisiny, satria ny mpanjaka rehetra dia voafitaky ny dihy mamitaka nataon’i Salome. Manaiky izy ireo hametraka ny heriny mitambatra ho amin’ny asa famonoana ireo izay asehon’i Jaona Mpanao Batisa.

Ny bibidia (ny Firenena Mikambana) dia tantanan’ny mpanjaka ambony iray (ny zanakavavin’i Jezebel). Jezebel dia efa nitarika ny zanany vavy hanomboka ny fifandraisana feno fijangajangana sy firaisana amin’ny havana amin’i Heroda sy ireo mpanjaka hafa, fa izy no renin’ny vehivavy janga. Izy no mpampijangajanga ny zanany vavy ihany. Heroda sy Ahaba ary ny Firenena Mikambana dia voafitaky ny mpaminany sandoka, izay i Etazonia. Etazonia dia mitsahatra tsy ho fanjakana fahenina rehefa novonoina ny mpaminanin’i Bala, ary ireo mpaminanin’i Astarta (Salome) dia tonga avy hatrany ho fahefana mitondra ny fanjakana fahafito, satria mamerina eto amin’izao tontolo izao izay vao avy notanterahiny tao Etazonia izy.

Ang bibyik amo ang mga hari nga may relasyon sa anak nga babayi sang bigaon, kag ang bigaon amo ang babayi nga nagagahum sa bibyik. Ginlaragway ni Jesus ang katapusan sang isa ka butang paagi sa sinugdanan sang isa ka butang. Subong nga ang ilustrasyon sang walo ka ginharian sa Pahayag kapitulo disi-syete nagbukas sang walo ka ginharian sang Daniel kapitulo dos, ang bibyik kag ang babayi nga nagsakay sa bibyik nagabukas man sang isa pa gid ka matuod nga propetiko, nga nasandig sa una nga nagarepresentar sa ulihi.

Ny Toko fahafito ambin’ny folo ao amin’ny Apokalypsy no filazana farany momba ireo fanjakana ao amin’ny faminaniana ara-Baiboly, ka noho izany dia mitaky fa ny Daniela toko faharoa, izay no filazana voalohany momba ireo fanjakana ao amin’ny faminaniana ara-Baiboly, dia tsy maintsy maneho fanjakana valo koa araka ny filàna ara-paminaniana, ka ny fanjakana fahavalo dia avy tamin’ireo fito. Toy izany koa, ny fitsarana ny vehivavy sy ny bibidia izay itaingenany ao amin’ny toko fahafito ambin’ny folo dia tsy maintsy aseho ao amin’ily fitsarana voalohany ny fijangajangana tamin’ny taona 1798.

Nampahafantarin’ily anjely an’i Jaona, teo am-panokafana ny toko fahafito ambin’ny folo, fa hasehony azy ny fitsaran’ily mpijangajanga lehibe sy ny bibidia izay itaingenany. Ny fotoana voalohany nitsarana ily mpijangajanga dia efa takatra araka ny marina ho ny taona 1798, fony ny fahefana papaly nahazo ny ratra mahafaty azy, ary tonga ny fotoanan’ny farany. Kanefa rehefa

aseho ao amin'ny tantara ara-paminaniana ny “fotoanan'ny farany” dia misy hatrany mari-pamantarana roa asehon'olona. Ny nahaterahan'i Arona sy Mosesy rahalahiny no fotoanan'ny farany tao amin'izany tantara izany. Ireo mari-pamantarana roa ireo dia tandindon'ny nahaterahan'i Jaona Mpanao-batista, ary enim-bolana tatỳ aoriana ny anadahin-dreniny Jesosy, ka izany no nanamarika ny fotoanan'ny farany ho an'izany tantara izany. Tamin'ny fiakaran'ny fahababoana fito-polo taona, izay tandindon'ny fotoanan'ny farany tamin'ny 1798, dia i Dariosa sy Kyrosy zana-drahalahiny no mari-pamantarana roa amin'ny fotoanan'ny farany. Miara-manondro mialoha an'i Reagan sy Bush zokiny izy ireo, ao amin'ny fotoanan'ny farany tamin'ny 1989.

1798, izay fotoana farany izay nanokafana ny bokin'i Daniela teo amin'ny tantara Millerita, dia nanondro ny fahafatesana ara-paminaniana tamin'ilay singa ara-politikan'ilay bibin'ny Katôlisma. Niditra mivantana tao Vatikana ny jeneralin'i Napoléon, Berthier, nisambotra ny papa ary namarana ny fahefana ara-politikan'ilay bibin'ny Katôlisma. Herintaona tatỳ aoriana, tamin'ny 1799, dia maty tany am-pahababoana ilay vehivavy izay nitaingina izany biby izany nandritra ny taonjato maro, sady nasehon'ny papa. Ny fitsarana ny janga dia ahitana koa ny fitsarana ilay biby izay nampiasainy hitondrana ireo firenena. Ny Apokalypsy toko fahafito ambin'ny folo dia manondro na ny fitsarana ilay biby, ary koa ilay janga izay manjaka eo amboniny sy mitaingina ilay biby.

“Ny tany dia feno tafio-drivotra sy ady ary fifandirana. Kanefa eo ambanin'ny loha iray—dia ny fahefan'ny papa—dia hiray ny vahoaka mba hanohitra an'Andriamanitra amin'ny alalan'ny tenan'ireo vavolombelony.” Testimonies, volume 7, 182.

Ny loha fahavalo, izay avy amin'ny fito, dia ny fahefan'ny papa izay manjaka amin'ilay bibidia voaforon'ny mpanjaka folo izay tantanan'ny zanakavavin'ilay vehivavy janga mitaingina ny bibidia. Ny singa mandrafitra ny fanjakana fahavalo, izay avy amin'ny fito, dia tsy maintsy hita ao amin'ny filoha fahavalo sy farany, izay avy amin'ireo filoha fito, rehefa atsangana ao anatin'i Etazonia ny sarin'ny bibidia. Ny fitambaran'ireo tandroka nihemotra tamin'ny finoana an'ny Repoblikanisma sy ny Protestantisma dia tsy maintsy manana “loha” izay manjaka amin'ny sarin'ny bibidia, ary io mpanapaka io dia ho mpanao didy jadona miavaka indrindra.

Hohamafisintsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ity fandinihana ity.

Hiran'i Asafa. Aza mangina Hianao, Andriamanitra ô; aza mitony, ary aza mbola mipetraka tsy mihetsika, Andriamanitra ô. Fa, indro, mitabataba ny fahavalonao; ary ireo izay mankahala Anao dia manandratra ny lohany. Efa nanao tetika feno hafetsena hamely ny vahoakanao izy; ary efa niara-nihevitra hanohitra ireo voafinao. Hoy izy: Avia, ary aoka hofongorantsika tsy ho firenena intsony izy, mba tsy hotsarovana intsony ny anaran'ny Isiraely. Fa efa niara-nisaina tamin'ny fo iray izy; efa nanao fanekena hanohitra Anao izy: ny lain'i Edoma sy ny Isimaelita; Moaba sy ny Hagarena; Gebala sy Amona ary Amaleka; ny Filistina mbamin'ny mponin'i Tyro; Asyrianina koa efa niray taminy; efa nanampy ny zanak'i Lota izy. Selah. Salamo 83:1–8.